

**CENTRALE RAAD VOOR HET
BEDRIJFSLEVEN**

NATIONALE ARBEIDSRAAD

CRB 2006-831 DEF
CCR 10

ADVIES Nr. 1.561

Gemeenschappelijke Raadszitting van dinsdag 18 juli 2006

**DERDE TWEEJAARLIJKS VERSLAG TER BESTRIJDING VAN ARMOEDE,
BESTAANSONZEKERHEID EN SOCIALE UITSLUITING**

ADVIES

Onderwerp : Derde tweejaarlijks verslag ter bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting

De heer Ch. DUPONT, minister van Maatschappelijke Integratie en Gelijke Kansen, heeft bij brief van 5 mei 2006 het advies van de Nationale Arbeidsraad en de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven ingewonnen over het derde tweejaarlijkse verslag "Armoede uitbannen. Een bijdrage aan politiek debat en politieke actie". Dat verslag werd door het Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting opgesteld ter uitvoering van artikel 2 van het Samenwerkingsakkoord tussen de federale Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten betreffende de bestendinging van het armoedebeleid (gesloten op 5 mei 1998).

De Raden worden om advies verzocht ingevolge artikel 4, § 2 van dat samenwerkingsakkoord, waarin is bepaald dat de federale overheid het verslag binnen de maand aan de Nationale Arbeidsraad en de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven bezorgt die op hun beurt binnen de maand advies uitbrengen, namelijk over de gebieden die tot hun taken behoren.

De bespreking van de adviesaanvraag werd toevertrouwd aan de gemengde commissie "Armoedebestrijding".

Op verslag van die commissie hebben de Raden op 18 juli 2006 het volgende advies uitgebracht.

x x x

ADVIES VAN DE NATIONALE ARBEIDSRaad EN DE CENTRALE RAAD
VOOR HET BEDRIJFSLEVEN

I. CONTEXT VAN DE ADVIESAANVRAAG

Op 5 mei 1998 hebben de federale Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten een samenwerkingsakkoord betreffende de bestendinging van het armoedebeleid gesloten. Dit samenwerkingsakkoord kwam tot stand vanuit de vaststelling dat de bevordering van sociale integratie en armoedebestrijding maatregelen vergt op tal van beleidsdomeinen die zowel tot de bevoegdheid van de federale als van de Gemeenschaps- en Gewestregeringen behoren.

Als ondersteunend instrument werd in het kader van het Samenwerkingsakkoord het Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting opgericht in juli 1999. Het Steunpunt is een overlegplatform dat met name is samengesteld uit mensen in armoede en hun organisaties, hulpverleners, wetenschappers, vormingswerkers, beleidsmedewerkers alsook uit de sociale partners. Het Steunpunt dient tweejaarlijks een verslag te maken over armoede, bestaansonzekerheid, sociale uitsluiting en ongelijke toegang tot rechten (artikel 2 van het Samenwerkingsakkoord). Het tweejaarlijkse verslag is hoofdzakelijk als hulpmiddel voor beleidsbeslissingen bedoeld.

Artikel 4, § 2 van het Samenwerkingsakkoord bepaalt dat de federale regering dit verslag binnen de maand na ontvangst aan de Nationale Arbeidsraad en de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven bezorgt, die op hun beurt advies uitbrengen, namelijk over de gebieden die tot hun taken behoren.

Het eerste tweejaarlijkse verslag werd in 2001 uitgebracht. De Nationale Arbeidsraad en de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven hebben hierover op 27 november 2001 een gemeenschappelijk advies uitgebracht. Over het tweede, in 2004 gepubliceerde verslag hebben de Raden op 7 juli 2004 een gemeenschappelijk advies uitgebracht.

Bij brief van 5 mei 2006 heeft de heer Ch. DUPONT, minister van Maatschappelijke Integratie en Gelijke Kansen, het advies van de Raden over het derde tweejaarlijkse verslag van het Steunpunt ingewonnen.

II. STANDPUNT VAN DE RADEN

A. Algemene beschouwingen over de rol van de sociale partners in de armoedebestrijding

1. De Raden constateren dat ze geraadpleegd worden ingevolge artikel 4, § 2 van het Samenwerkingsakkoord dat op 5 mei 1998 werd gesloten tussen de federale Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten betreffende de besteding van het armoedebeleid. Meer bepaald voorziet dit artikel erin dat de federale regering dit verslag binnen de maand na ontvangst aan de Nationale Arbeidsraad en de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven bezorgt, die op hun beurt advies uitbrengen, namelijk over de gebieden die tot hun taken behoren.

Zij merken op dat dit verslag in december 2005 werd gepubliceerd en volgens de adviesaanvraag door de interministeriële conferentie "Integratie in de Samenleving" werd aangenomen als discussiebasis op 8 februari 2006.

De Raden betreuren dat ze als instelling geen bijdrage aan dat verslag hebben kunnen leveren aangezien tal van materies die te maken hebben met de armoedeproblematiek, zoals werkgelegenheidsbeleid, inkomensbeleid en sociale bescherming, traditioneel tot de bevoegdheid van de sociale partners behoren.

De Raden stellen vast dat het tweejaarlijkse verslag het belang onderstreept van overleg tussen de verschillende actoren die betrokken zijn bij de strijd tegen armoede, waaronder de mensen die in armoede leven. Hoewel zij deze overlegstrategie onderschrijven wensen zij evenwel de aandacht te vestigen op de specifieke rol die de sociale partners vervullen in de strijd tegen armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting.

Zij stippen voorts aan dat het sociaal overleg vaak de doeltreffendste manier is om evenwichtige oplossingen tot stand te brengen, die rekening houden met de verschillende noden en belangen van de betrokkenen in het veld.

De Raden wijzen erop dat de sociale partners voor de materies waarvoor zij bevoegd zijn, een bevoorrechte rol wensen te spelen in het overleg over de bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting. Zij vragen dan ook actiever betrokken te worden bij zowel de uitwerking, de uitvoering als de follow-up van het armoedebeleid.

Zij benadrukken nog dat zij als gevolg van de termijn waarbinnen zij een advies over dat verslag moeten uitbrengen, de inhoud ervan niet grondig hebben kunnen analyseren.

2. De Raden wijzen er verder op dat de armoedeproblematiek op verschillende niveaus zowel op wereldniveau als op Europees en Belgisch niveau aan bod komt. Binnen de Belgische context is de armoedebestrijding bovendien een bevoegdheid van de federale overheid, de Gemeenschappen en de Gewesten.

De sociale partners worden op deze verschillende niveaus bij de problematiek betrokken.

Zo hebben de Raden adviezen uitgebracht in het kader van de wereldtop van Johannesburg inzake duurzame ontwikkeling waarin de uitbanning van de armoede een belangrijk aspect is.

Op Europees niveau werd in maart 2000 tijdens de Europese Raad van Lissabon besloten "dat er stappen moeten worden gezet om de armoede definitief uit te roeien door adequate en door de Raad voor het einde van het jaar overeen te komen doelen te stellen". Tijdens de Europese Raad van Nice in december 2000 werden vier hoofddoelstellingen goedgekeurd : de deelname aan tewerkstelling en de toegang van allen tot middelen, rechten, goederen en diensten bevorderen, risico's van uitsluiting voorkomen, optreden ten behoeve van de meest kwetsbaren en alle actoren mobiliseren.

Om de bevordering van de sociale integratie binnen de EU tot stand te brengen, werd een open coördinatiemethode ingesteld. Daartoe dienen de lidstaten om de twee jaar een Nationaal Actieplan Sociale Integratie op te stellen op basis van gemeenschappelijke indicatoren¹.

¹ In het kader van de stroomlijning van de open coördinatiemethode zal het Nationaal Actieplan Sociale Integratie voortaan geïntegreerd worden in het strategisch verslag Sociale Bescherming en Sociale Integratie 2006-2008.

Voor de opstelling van het Belgisch Nationaal Actieplan werd een werkgroep "Acties" en een werkgroep "Indicatoren" opgericht waarin de sociale partners vertegenwoordigd zijn.

In het kader van een informele procedure binnen de Nationale Arbeidsraad zijn er regelmatig contacten tussen de Belgische vertegenwoordiging in het Comité Sociale Bescherming enerzijds en de sociale partners anderzijds. In deze context worden zij geïnformeerd over de nationale actieplannen en over de vooruitgang van de werkzaamheden inzake de Europese dossiers met het oog op de sociale integratie.

Bovendien werd in mei 2005 in de Nationale Arbeidsraad een seminarie georganiseerd met betrekking tot de evaluatie van de open coördinatiemethode inzake sociale integratie.

De Raden hebben zich in hun advies van 11 oktober 2004 eveneens uitgesproken over de herziening van de Europese strategie voor een duurzame ontwikkeling (CRB 2004-1011 en advies van de NAR nr. 1.493).

Op Belgisch federaal niveau hebben de Raden op 23 april 2004 over het thema armoedebestrijding een advies uitgebracht in het kader van het voorontwerp van federaal plan inzake duurzame ontwikkeling 2004-2008. Ze hebben zich eveneens uitgesproken over een evaluatie van het federaal plan inzake duurzame ontwikkeling 2000-2004 en over het federaal plan inzake duurzame ontwikkeling 2004-2008 gerealiseerd door de taskforce "Duurzame ontwikkeling" van het Federaal Planbureau (CRB 2005-650 en advies van de NAR nr. 1.515).

Aangezien de armoedeproblematiek een transversaal karakter vertoont, komt dit thema ook aan bod in dossiers die aan de sociale partners worden voorgelegd inzake werkgelegenheid zowel op Europees als op Belgisch vlak.

Voorts wijzen de Raden erop dat er vier vertegenwoordigers, die door de Nationale Arbeidsraad worden aangewezen, zitting hebben in het Begeleidingscomité dat de werkzaamheden van het Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting begeleidt.

B. Beschouwingen over de aanhangigmaking

De Raden constateren dat de auteurs van het derde verslag naar aanleiding van 10 jaar Algemeen Verslag over de Armoede ervoor hebben gekozen dat verslag met aan andere aanpak op te stellen.

Zij wijzen er in de eerste plaats op dat voor elk onderwerp een globale oriëntatie wordt opgesplitst in resoluties die op hun beurt een aantal concrete pistes omvatten.

De Raden merken eveneens op dat dit verslag het resultaat is van uitwisselingen die buiten het kader liggen van de permanente overleggroepen waarmee het Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting doorgaans werkt. Met de hulp van het Steunpunt tot bestrijding van armoede heeft de Koning Boudewijnstichting immers ontmoetingsmomenten georganiseerd in de tien provincies en in Brussel teneinde een maatschappelijk debat over armoede en sociale uitsluiting in België op te zetten. Bovendien hebben de verenigingen waar armen het woord nemen, ook hun bekommelingen en verwachtingen kunnen uiten.

Dienaangaande erkennen de leden die de werkgeversorganisaties vertegenwoordigen, dat het nuttig is dat in dit verslag een overzicht van de moeilijkheden wordt gegeven. Hieruit blijkt dat er inzake sociale uitsluiting problemen blijven bestaan en dat concrete acties moeten worden ondernomen om die problemen te verhelpen. Het verslag zegt evenwel die acties op te sommen. Voor de gebieden die onder de bevoegdheid van de sociale partners vallen (werkgelegenheid, sociale zekerheid, arbeidsvoorwaarden ...) constateren de leden die de werkgeversorganisaties vertegenwoordigen, dat de concrete pistes die worden voorgesteld, in tegenspraak zijn met de hervormingen of maatregelen waarmee ze akkoord gaan. Hoewel de in het derde verslag opgesomde acties aan de wensen van de armoedeorganisaties tegemoetkomen, houden ze geen rekening met de essentiële dimensies om de toekomst van onze maatschappij veilig te stellen : het financieel duurzame karakter van de sociale zekerheid, de noodzaak van een concurrerende economie om het genereren van rijkdom te waarborgen ...

Zo kunnen de leden die de werkgeversorganisaties vertegenwoordigen, met name de volgende acties niet onderschrijven :

- Het optrekken van de lage lonen via de verhoging van het brutoloon : die maatregel valt onder het loonoverleg en wordt door de economische mogelijkheden bepaald;

- De aanpassing van de gezondheidsindex : die index werd zopas hervormd door de sociale partners;
- Het niet langer begrenzen van de sociale bijdragen voor zelfstandigen : deze piste wordt verworpen door de organisaties die de zelfstandigen vertegenwoordigen; er wordt naar andere financieringspistes gezocht die het ondernemen niet straffen;
- De financiering van de sociale zekerheid via een Algemene Sociale Bijdrage : deze piste werd door de werkgeversorganisaties van de hand gewezen tijdens het debat over de financiering van de sociale zekerheid;
- De invoering van een dertiende maand kinderbijslag : de leden die de werkgeversorganisaties vertegenwoordigen, vinden dat een en ander heel duur uitvalt en dat de problemen van het onderwijs niet via de sociale zekerheid opgelost moeten worden;
- Een strengere regelgeving op het vlak van uitzendarbeid : de leden die de werkgeversorganisaties vertegenwoordigen, kunnen er niet mee instemmen dat dit instrument voor inschakeling op de arbeidsmarkt ingeperkt wordt;
- Een laatste voorbeeld betreft de werkloosheid van onbepaalde duur : de leden die de werkgeversorganisaties vertegenwoordigen, zijn van oordeel dat actief naar een job gezocht moet worden om die uitkering in de tijd te behouden.

Verder zijn die leden van oordeel dat een zo omvangrijke lijst van maatregelen niet noodzakelijk de beste manier is om de doelstelling, nl. een daling van de armoedegraad in België, te bereiken. Zij vinden dat een selectievere aanpak raadzamer zou zijn, waarbij om de twee jaar de nadruk wordt gelegd op bepaalde thema's, met te bereiken doelstellingen en een evaluatie van de resultaten, zoals dat gebeurt in het kader van de open coördinatiemethode op Europees niveau.

De leden die de werknemersorganisaties vertegenwoordigen, staan positief tegenover die nieuwe aanpak en zijn van oordeel dat daarmee aan het verslag een meerwaarde wordt gegeven vergeleken met de vorige edities.

Zij benadrukken dat dit derde verslag op een meer gestructureerde manier is opgevat, wat een transversale lezing van de problematiek mogelijk maakt. Voorts wordt in dit verslag voor bepaalde onderwerpen een referentiekader uitgestippeld.

De leden die de werknemersorganisaties vertegenwoordigen, verheugen zich aldus over het feit dat de rol van de sociale zekerheid en van de arbeid voor het eerst wordt erkend op het gebied van de bestrijding van de armoede. Concreet is de sociale zekerheid alomtegenwoordig in het verslag en wordt het belang van de kwaliteit van de arbeid in het licht gesteld.

Het feit dat de mensen die in armoede leven, de kans wordt geboden hun verwachtingen te uiten en de decentralisatie van de uitwisselingen op het niveau van de provincies en in Brussel, maken de in dit verslag geformuleerde pistes bovendien concreter waardoor een nieuw licht wordt geworpen op de toekomstige acties op dat gebied.

In het algemeen zijn de leden die de werknemersorganisaties vertegenwoordigen, de mening toegedaan dat, hoewel de in dit verslag vervatte actieplannen verfijnd moeten worden, zij toch aanzetten tot reflectie en ervoor zorgen dat de desbetreffende bevoegde instanties geïnterpelleerd worden over wat zich in het veld afspeelt.

De leden die de werknemersorganisaties vertegenwoordigen, onderschrijven over het geheel genomen de "oriëntaties" van het verslag maar wijzen vooral op de relevantie van de volgende "resoluties" en "pistes" die betrekking hebben op actieterreinen waarmee ze het best vertrouwd zijn :

- Het geheel van de oriëntatie nr. 1, die tot doel heeft de kennis over de realiteit van de armoede in België te verbeteren; deze oriëntatie ligt in de lijn van de "nationale actieplannen" waarmee werd begonnen in het kader van de Europese "open coördinatiemethode"; zonder dat de "wetenschappelijke" gegevens een echt politiek debat over de oriëntaties en de prioriteiten kunnen vervangen, zijn ze toch noodzakelijk om met kennis van zaken op te treden.
- De eis tot optrekking van het brutobedrag van het minimumloon (resolutie 5, piste 1).
- De aanpassing van het bedrag van de sociale uitkeringen naar gelang van de kosten van levensonderhoud en de algemene ontwikkeling van de welvaart. Over deze eis, die de werknemersorganisaties al lange tijd steunen, hebben de sociale partners in verschillende socialezekerheidssectoren een consensus bereikt en er werd gedeeltelijk aan tegemoetgekomen door de regering (resolutie 5, piste 2).

- De kritiek met betrekking tot de huidige samenstelling van het prijsindexcijfer, met name wat de woonkosten betreft (resolutie 5, piste 3).
- De noodzaak van een regelmaat van het inkomen, ongeacht de oorsprong ervan (resolutie 5, piste 3).
- De voorkeur voor uitkeringen in geld in plaats van hulp in natura (resolutie 5, piste 4).
- Het waarschuwen tegen criteria van "gezinselectiviteit" die afbreuk doen aan de waardigheid van de persoon omdat ze niet op passende wijze beantwoorden aan de diverse levensvormen (resolutie 6, piste 1).
- De noodzakelijke evaluatie van de doeltreffendheid van de dienst voor alimentatievorderingen (resolutie 7, piste 4).
- Het geheel van de resolutie nr. 8 betreffende de overmatige schuldenlast en van de resolutie nr. 9 betreffende de universele bankdienst.
- Het geheel van de oriëntatie nr. 4 "Begeleiden naar autonomie". De leden die de werknemersorganisaties vertegenwoordigen, constateren dat de verenigingen die aan de opstelling van het verslag hebben meegewerkt, het idee voorstaan dat het werk van sociale integratie zich niet mag beperken tot geldelijke steun, maar dat het einddoel een sociaaleconomische inschakeling moet zijn waardoor de persoon een autonoom inkomen kan verwerven en zich kan losmaken van de sociale steun. Zij onderschrijven ook het idee dat ten grondslag ligt aan het beginsel van de "contractualisering", volgens hetwelk het ontwerp van integratie moet worden vastgesteld naar gelang van de individuele behoeften van de persoon en rekening houdend met zijn eigen wensen en aspiraties. Zij waarschuwen evenwel voor de risico's van ontsporing - en de reële ontsporingen, inzonderheid in de praktijken van bepaalde OCMW's - wanneer de inschakeling niet alleen een project is dat wordt voorgesteld aan de personen maar ook een voorwaarde is voor de toekenning van uitkeringen. De in het verslag voorgestelde reflectie is wellicht niet afgerond maar moet zeker de personen aanspreken die het beleid bepalen en toepassen.
- Het geheel van de oriëntatie nr. 8 betreffende de kwaliteit van de arbeid. De leden die de werknemersorganisaties vertegenwoordigen, vinden het uitermate positief dat de verenigingen de relevantie erkennen van de acties ter verbetering van de arbeidsvoorwaarden, wat toch de essentie is van hun eigen actie.

- Het in de piste 1 van de resolutie nr. 44 bevestigde beginsel dat een toegang tot kwaliteitsvolle gezondheidszorg loopt over een maximumdekking door de verplichte ziekteverzekering. Met betrekking tot de pistes 2 tot 4 betreffende de MAF, de verhoogde tegemoetkoming en de derdebetalersregeling nodigen de leden die de werknemersorganisaties vertegenwoordigen, de partnerverenigingen uit te blijven nadenken in de richting van meer innoverende formules, zoals die welke is opgenomen in de piste nr. 5.

In het licht van die verschillende beschouwingen vinden de Raden dat voorstellen moeten worden gedaan die tegemoetkomen aan de moeilijkheden van de mensen die in armoede leven, in het kader van een politieke en budgettaire planning waarover de sociale partners zich op nuttige wijze kunnen uitspreken.

De Raden herinneren eraan dat ze in hun advies van 7 juli 2004 betreffende het tweejaarlijkse verslag van het Steunpunt tot bestrijding van armoede er al op aangedrongen hebben dat de activiteiten van de verschillende fora waar de armoedeproblematiek aan bod komt, beter gestroomlijnd en op elkaar afgestemd worden, zodat de sociale partners zich op een doeltreffender manier kunnen uitspreken over een coherent geheel van maatregelen ter bestrijding van de armoede (CRB 2004-743 en advies van de NAR nr. 1.488).

Bovendien merken zij op dat de Nationale Arbeidsraad en de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven de bevoorrechte plaats zijn voor het bespreken van de thema's inzake werkgelegenheid en armoedebestrijding.

C. Armoedebestrijding en sociale uitsluiting in het kader van de werkzaamheden van de Raden

1. Algemeen

De Raden wijzen erop dat ze een advies hebben uitgebracht over de evaluatie van het beleid inzake duurzame ontwikkeling (CRB 2005-650 en advies van de NAR nr. 1.515 van 16 juni 2005).

Verder hebben de Raden kennis genomen van de resultaten van de SILC-enquête 2004, waaruit blijkt dat vrouwen, gepensioneerden, oudere personen, werklozen, eenoudergezinnen, gezinnen met geringe werkintensiteit en alleenstaanden een veel groter risico lopen in de armoede terecht te komen. De Raden merken op dat ze aan die risicogroepen aandacht besteden in het kader van hun werkzaamheden.

Met betrekking tot de welvaartsvastheid onderstrepen de Raden immers dat de wet betreffende het Generatiepact in artikel 72 bepaalt dat de regering om de twee jaar een beslissing neemt over de verdeling van de toegekende beschikbare financiële enveloppe voor een aanpassing van alle of sommige inkomensvervangende uitkeringen in de sociale zekerheid voor werknemers aan de evolutie van de algemene welvaart. Deze beslissing wordt voorafgegaan door een gezamenlijk advies van de Nationale Arbeidsraad en de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven betreffende de verdeling en de omvang van de financiële middelen bestemd voor het structurele aanpassingsmechanisme aan de welvaart. De werkzaamheden voor de opstelling van dat advies zijn aan de gang.

De Raden wijzen erop dat ze bovendien een advies hebben uitgebracht over maatschappelijk verantwoord ondernemen in België (CRB 2006-100 en advies van de NAR nr. 1.544).

2. Kwaliteit van de arbeid

De Raden constateren dat dit tweejaarlijkse verslag het belang van een kwaliteitsvolle job in het kader van de strijd tegen armoede en voor sociale insluiting, in het licht stelt.

Zij gaan daarmee akkoord en benadrukken dat zij dienaangaande een belangrijke bijdrage geleverd hebben.

a. Arbeidsvoorwaarden

1) Normale arbeidsvoorwaarden

De Raden verwijzen naar de vele initiatieven die de sociale partners al genomen hebben op het vlak van bestrijding van zwartwerk. In het bijzonder wensen ze de afspraken te benadrukken die zij op de nationale werkgelegenheidsconferentie van oktober 2003 hebben gemaakt over de inspectiediensten en de strijd tegen sociale fraude.

Wat het optreden van de sociale inspecteurs betreft, heeft de Nationale Arbeidsraad advies nr. 1.562 uitgebracht over een wetsontwerp tot invoering van een sociaal strafwetboek.

De Raden verwijzen ook naar hun werkzaamheden tot verbetering van het PWA-statuut en de dienstencheque (adviezen 1.109, 1.231, 1.277, 1.394, 1.420 en 1.465 van de Nationale Arbeidsraad).

Bovendien heeft de Nationale Arbeidsraad zich in zijn advies nr. 1.406 van 12 juni 2002 uitgesproken over het statuut voor de erkende en gesubsidieerde onthaalouders en heeft hij in zijn advies nr. 1.557 van 2 mei 2006 een evaluatie gemaakt van de maatregelen betreffende de sociale bescherming van onthaalouders.

De Nationale Arbeidsraad heeft ook advies nr. 1.506 uitgebracht over het statuut van de vrijwilligers.

2) Behoorlijke arbeidsvoorwaarden

De Raden stellen vast dat volgens het tweejaarlijkse verslag de bedragen van de huidige lage lonen ontoereikend zijn om op duurzame wijze de levensomstandigheden te verbeteren.

Dat vraagstuk werd besproken in het kader van de centrale akkoorden 1999/2000 en 2001/2002.

In advies nr. 1.426 van 21 november 2002 betreffende de versterking van de regeling inzake de verlaging van de persoonlijke bijdragen voor de sociale zekerheid voor de werknemers met lage lonen, heeft de Nationale Arbeidsraad opnieuw gewezen op de risico's van de lagelonenval.

Naar aanleiding daarvan heeft de regering de werkbonus ingevoerd, d.i. een progressiever stelsel van vermindering van de persoonlijke sociale bijdragen, om de werkloosheids- en lagelonenval te vermijden.

De Nationale Arbeidsraad heeft zich in zijn advies nr. 1.543 van 25 januari 2006 uit eigen beweging gebogen over de vaststelling van een omrekeningscoëfficiënt om van het prijsindexcijfer, gewoonlijk "gezondheidsindexcijfer" genoemd, basis 1996 = 100 over te gaan naar het overeenstemmende indexcijfer, basis 2004 = 100, dat in de loop van januari 2006 van kracht is geworden. Eveneens werd op 25 januari 2006 de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 87 gesloten betreffende de techniek voor de omrekening van het "gezondheidsindexcijfer" in de collectieve arbeidsovereenkomsten.

Nog met betrekking tot behoorlijke arbeidsvoorwaarden wijzen de Raden erop dat de Nationale Arbeidsraad in zijn rapport nr. 63 van 5 mei 2004 een evaluatie heeft gemaakt van de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 72 van 30 maart 1999 betreffende het beleid ter voorkoming van stress door het werk. Daaruit is gebleken dat de genoemde collectieve arbeidsovereenkomst het stressprobleem bespreekbaar heeft gemaakt en een goed kader vormt voor het uitwerken van een stressvoorkomingsbeleid op het werk. Uit die evaluatie bleek echter dat stressvoorkoming soms moeilijk doordringt in het beleid van de ondernemingen. Daarom heeft de Nationale Arbeidsraad een brochure gepubliceerd om de toepassing van dit instrument in het veld te vergemakkelijken.

b. Arbeidsorganisatie

In de Nationale Arbeidsraad werd op 9 november 2005 de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 85 betreffende het telewerk gesloten. Deze overeenkomst heeft tot doel uitvoering te geven aan de Europese raamovereenkomst over telewerk van 16 juli 2002 en de essentiële beginselen tot regeling van telewerk vast te stellen, zoals de rechten van telewerkers wat de arbeidsvoorwaarden betreft, de organisatie van het werk, de gezondheid en veiligheid alsook het recht op scholing.

c. Vorming

De Raden constateren dat de auteurs van het verslag de mening zijn toegedaan dat de vorming op de werkvloer in belangrijke mate de kansen op een betere job bepaalt.

In dit verband merken de Raden op dat de verbintenissen die de sociale partners op het vlak van vorming hebben aangegaan in het kader van de nationale werkgelegenheidsconferentie actueel blijven.

Er wordt aan herinnerd dat de sociale partners op die conferentie afgesproken hebben te onderzoeken welke acties zij konden ondernemen om een betere aansluiting te organiseren tussen onderwijs en intrede op de arbeidsmarkt.

Wat de vorming op het werk betreft, hebben de sociale partners hun afspraak bevestigd uit het centraal akkoord om in 2004 tot een globale vormingsinspanning van 1,9% van de loonmassa te komen.

Daarnaast hebben zij zich ertoe verbonden de vormingsinspanningen te verhogen. Dit gebeurt op verschillende manieren. In lijn met de Europese richtsnoeren die willen dat tegen 2010, 1 op 2 werknemers in de loop van een jaar vorming volgen of opleiding krijgen, is er het engagement dat alle betrokkenen zich inspannen zodat tussen 2004 en 2010 elk jaar 60.000 werknemers meer betrokken worden in een vormingsinspanning.

Vervolgens hebben de sociale partners de wens uitgedrukt dat bij die verhoogde inspanning voor vorming bijzondere aandacht gaat naar de diversiteit in het personeelsbestand. Daartoe hebben ze de sectoren en de ondernemingen opgeroepen om de 0,10 % voor de risicogroepen in het bijzonder te bestemmen voor oudere werknemers, laaggeschoolden, gehandicapten en allochtonen.

Ten slotte wilden ze de instroom in knelpuntberoepen vergemakkelijken door in 2004 aan 10.000 jongeren een gepaste opleiding te geven en jongeren financieel aan te moedigen om dergelijke opleidingen te volgen.

Teneinde die afspraken correct op te volgen, hebben de twee Raden een instrument voor evaluatie van de vormingsinspanningen van ondernemingen uitgewerkt en heeft de Nationale Arbeidsraad de aanbeveling nr. 16 betreffende de rapportering van de vormingsinspanningen goedgekeurd.

Voor dat laatste punt verzamelt de FOD WASO momenteel de rapporten van de verschillende paritaire comités om de vormingsinspanningen van de sectoren eerlang te evalueren.

d. Combinatie arbeid en gezin

De Raden herinneren eraan dat de sociale partners een centrale rol hebben gespeeld in de totstandbrenging van het nieuwe systeem van loopbaanonderbreking, dat wordt geregeld door de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 77 bis van 19 december 2001 tot vervanging van de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 77 tot invoering van een stelsel van tijdskrediet, loopbaanvermindering en vermindering van de arbeidsprestaties tot een halftijdse betrekking. De Nationale Arbeidsraad heeft die overeenkomst in zijn rapport nr. 67 van 9 november 2005 geëvalueerd.

e. De kwaliteit van de arbeid op Europees vlak

De Raden herinneren eraan dat ze meermaals onderstreept hebben hoeveel belang ze hechten aan de bevordering van kwaliteitsvolle jobs en meer dan eens duidelijk gewezen hebben op de centrale plaats die deze problematiek inneemt in de Europese werkgelegenheidsstrategie, en meer in het algemeen de strategie van Lissabon (CRB 2002/240 en advies van de NAR nr. 1.393 van 13 maart 2002, het voornoemde advies van 23 april 2004, CRB 2004/1011 en advies van de NAR nr. 1.493 van 11 oktober 2004).

3. Bevordering van de werkgelegenheid

Inzake de instroom van jongeren vermelden de Raden dat ze het stelsel van de startbanen geëvalueerd hebben in hun rapport nr. 62 van 5 maart 2004. Eerlang zou een nieuwe evaluatie moeten plaatsvinden.

Met betrekking tot het beheer van de herstructureringsvoorzagen de onderhandelingen tussen de sociale partners en de regering in het kader van de opstelling van een centraal akkoord 2005-2006 in de progressieve uitbreiding van het bevoegdheidsgebied van het Fonds voor sluiting van ondernemingen tot ondernemingen met 10 tot 19 werknemers, vervolgens 5 tot 9 werknemers. De uitbreiding tot de ondernemingen met 10 tot 19 werknemers is gebeurd door middel van een wijziging in de wetgeving en is tot stand gekomen op 1 juli 2005. Over die problematiek werd het advies van de sociale partners ingewonnen. Bovendien zijn ze nauw betrokken bij de begeleidingscellen met het oog op de herinschakeling van werknemers die worden ontslagen na een herstructurering.

Bovendien wordt het beleid van de sociale partners met het oog op de integratie van de risicogroepen in het beroepsleven en het volgen van de werklozen voortgezet, door bij te dragen aan de financiering ervan via de storting van werkgeversbijdragen voor de sociale zekerheid.

4. Sociale bescherming

De Raden constateren dat, hoewel de sociale zekerheid geen apart thema is dat wordt behandeld, het alomtegenwoordig is in dit verslag. Het loopt als een rode draad doorheen de oriëntaties over inkomen, fiscaliteit, arbeid, gezondheid en beleidsvoorwaarden. Volgens het verslag speelt het systeem van sociale zekerheid een sleutelrol in het voorkomen van armoede en bestaansonzekerheid.

De Raden herinneren eraan dat de sociale partners een belangrijke rol hebben gespeeld in de totstandkoming van heel wat maatregelen met het oog op het bevorderen van de gelijke toegang tot de gezondheidszorg en in het bijzonder voor de meest kwetsbare bevolkingsgroepen, zoals de invoering van de maximumfactuur, de derdebetalersregeling, het globaal medisch dossier, de verhoogde tegevoetkoming enz.

Voorts heeft de Nationale Arbeidsraad op 12 juli 2005 rapport nr. 66 uitgebracht met betrekking tot de financiering van de sociale zekerheid.

5. Invoering van een echt recht op energie

Op 21 december 2005 heeft de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven een advies uitgebracht over energie-efficiëntie in de huisvestingssector in België (CRB 2005-1391 DEF) waarin hij een aantal maatregelen formuleert die volgens hem het bestaande energiebesparingspotentieel in die sector kan helpen realiseren.

In dat advies wijst de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven erop dat als het aanzienlijke energiebesparingspotentieel in de huisvestingssector in België wordt gehaald, de energiefactuur van de Belgische economie in haar geheel aanzienlijk kan worden verlaagd en ook, vanuit het oogpunt van duurzame ontwikkeling, de facturen van de gezinnen kunnen worden verlicht, waardoor iedereen makkelijker toegang krijgt tot energie en bijgevolg het zogenaamde sociale "fuel povertyverschijnsel" kan worden teruggedrongen².

Verder heeft de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven de federale regering uitgenodigd om samen met de sociale gesprekspartners, de gewestregeringen, de gewestelijke economische en sociale raden, de vertegenwoordigers van de financiële sector en alle andere betrokken actoren een nationale Rondetafelconferentie te organiseren naar het voorbeeld van het Duitse experiment, de "Alliantie voor werkgelegenheid en leefmilieu" genoemd. De agenda van die Rondetafelconferentie is ambitieus : een systematische en grootschalige renovatie doorvoeren om de energie-efficiëntie in de huisvestingssector te verbeteren.

x x x

De Raden vestigen er de aandacht op dat, gelet op de termijn waarover ze beschikken om hun advies uit te brengen, zij zich niet hebben kunnen buigen over de acties die de parastatale instellingen in dit verband hebben opgezet.

² A household is said to be in fuel poverty if it needs to spend more than 10 per cent of its income on fuel to maintain a satisfactory heating regime (usually 21 degrees for the main living area, and 18 degrees for other occupied rooms).